

ПО-СИЛНИ ОБЩНОСТИ, ПРОЦЪФТЯВАЩИ РЕГИОНИ

РОЛЯТА НА ЕНЕРГИЙНИТЕ ОБЩНОСТИ В
НАЦИОНАЛНИТЕ И РЕГИОНАЛНИТЕ
ПАРТНЬОРСКИ ПЛАНОВЕ

КРАТКА ИНФОРМАЦИЯ

REScoop.EU

ЕНЕРГИЙНА
АГЕНЦИЯ
ПЛОВДИВ

ENERGY
AGENCY OF
PLOVDIV

save-agency

Енергийните общности имат силно социално и териториално въздействие и следва да бъдат в основата на националните и регионалните партньорски планове

Преработената Директива 2018/2001 (Директива за възобновяемата енергия II или REDII) и преработената Директива 2019/944 (Директива за вътрешния пазар на електроенергия или IEMD) посочват общностите за възобновяема енергия и гражданските енергийни общности като двете правни дефиниции за енергийни общности (ЕО), и им дават права да участват на енергийния пазар. В пакета FitFor55 техните дейности бяха разширени, за да включват строителство, внедряване на системи за отопление и охлаждане, както и облекчаване на енергийната бедност.

Чрез ЕО гражданите, заедно с малките предприятия и местните власти, могат да създават съвместно проекти за възобновяема енергия, като насърчават приобщаващ енергиен преход на местно ниво.

+ 8,000

Броят на ЕО в Европа

според най-изчерпателният проект за картографиране на ЕО - ESPON TANDEM

1,100€/ евро/година

Сумата, която едно домакинство в ЕС може да спести, ако участва в ЕО

10%/година

Средно намаление на енергопотреблението благодарение на промени в поведението, произтичащи от повишаване на енергийната грамотност.

74%

от енергийните общности имат социални цели, често свързани с борбата срещу енергийната бедност

45%

от енергийните нужди в ЕС могат да бъдат покрити от енергийни общности до 2050 г.

Сигурност на доставките

Доставчиците на енергия от ЕО успяха да **ограничат или да поддържат цените под пазарните нива по време на енергийната криза**, благодарение на способността си да задоволяват изцяло нуждите на своите членове чрез собствена енергия от възобновяеми източници. В съчетание с възможности за съхранение и гъвкавост, **енергийните общности могат да изградят местна устойчивост и сигурност на доставките.**

Как енергийните общности могат да допринесат за целите на националните и регионалните планове за партньорство

През юли 2025 г. Европейската комисия публикува проекта си за регламент за създаване на нов всеобхватен „Европейски фонд за икономическо, социално и териториално сближаване, земеделие и развитие на селските райони, рибарство и морско дело, просперитет и сигурност“. Сега всяка държава членка трябва да изготви свой **Национален и регионален план за партньорство** в рамките на този фонд.

Цели на НРПП	Връзка с енергийните общности
 <p>„намаляване на регионалните дисбаланси в Съюза и изоставането на най-уязвимите региони“</p>	<p>Капиталът, генериран от ЕК, остава на местно ниво:</p> <ul style="list-style-type: none">• Енергийните проекти на общностите генерират два до осем пъти повече ползи за местните икономики в сравнение с частните проекти,• 1 евро публична субсидия за ЕО генерира 50 евро икономически ползи за територията. Всяко публично евро, инвестирано в енергиен проект на общността, привлича 40-60 евро частен капитал. Като цяло ЕО могат да мобилизират до <u>176 милиарда евро</u> за енергийния преход до 2030 г., <p>Енергийните общности създават местни работни места и икономически възможности, укрепвайки правото на пребиваване.</p>
 <p>„да подкрепят качествена заетост, образование и умения, както и социално приобщаване“</p>	<p>Енергийните общности в ЕС допринасят за 4 800 работни места на пълно работно време. <small>Екстраполация от проекта LIFE ENERCOM Facility</small></p> <p>Енергийните общности могат да бъдат инкубатори за зелени и цифрови умения, тъй като:</p> <ul style="list-style-type: none">• Запознават членовете си с цифровите технологии на енергийния пазар (например, гъвкави тарифи, системи за съхранение, умни електропреносни мрежи),• Обучават членовете си да разбират сметките си за енергия, правата си на потребители и как да участват активно в енергийния преход,• Повишават квалификацията на гражданите, за да придобият умения по теми като обновяване на жилища,

Как енергийните общности могат да допринесат за целите на националните и регионалните планове за партньорство

Цели на НРПП	Връзка с енергийните общности
 <p>„да подкрепят прилагането на ОСП“</p>	<p>Както подчертава <u>Консултативният център за селски енергийни общности</u> на ЕК, ЕО могат:</p> <ul style="list-style-type: none">• Да диверсифицират доходите на земеделските стопани (например, чрез продажба на остатъчна биомаса за енергия) и да намалят оперативните им разходи (например, чрез агроволтаика),• Да създадат възможности в селските райони, особено за младите хора, като укрепят социалното сближаване,
 <p>„да защитят и укрепят демокрацията в Съюза и да поддържат ценностите на Съюза“</p>	<p>Енергийните общности са школи по демокрация, защото техният модел на управление запознава гражданите с процесите на участие в вземането на решения. Те могат също да улеснят изграждането на силни работни отношения между гражданите и местните власти.</p> <p>Като подкрепят равното участие, енергийните общности намаляват разликите, свързани с възраст, пол, социален произход и др. От решаващо значение е, че чрез прякото участие <u>енергийните общности насърчават социалното приемане на възобновяемите енергийни източници</u>.</p> <ul style="list-style-type: none">• В цяла Европа 61% от анкетираните са заявили, че биха се присъединили към енергийна общност,• В Обединеното кралство <u>62% от обществеността</u> биха подкрепили проект за възобновяема енергия, собственост на общността в своя район, в сравнение с 40% подкрепа за проект, собственост на частно лице.

Членовете от проекта на регламент, които са от значение за Енергийните Общности

ЧЛЕН 6

Партньорство и многостепенно управление

ЕК следва да бъдат включени в изготвянето на НРПП. По-специално, националните коалиции на ЕК следва да участват и в мониторинговите комитети, които ще бъдат създадени за наблюдение на изпълнението на плана.

Държавите членки трябва да демонстрират съгласуваност между своите НРПП и националните планове енергия и климат (НПЕК),

които вече предоставят подробна информация за мерките в подкрепа на ЕО.

ЧЛЕН 22

Изисквания за НРПП

- В този смисъл държавите членки могат **да използват ЕО като инструменти за социално сближаване, особено в по-слабо развитите, преходните и най-отдалечените региони.** Да се даде възможност на местните власти да изпълняват проекти, заедно с гражданите, в областта на отоплението от възобновяеми източници, споделянето на електроенергия, споделянето на електрическа мобилност и обновяването на жилища.
- Показател 191 от Регламента за изпълнението специално споменава ЕО със 100% климатичен и 40% социален коефициент. Това означава, че такива инвестиции **могат да се отчитат към 14% социално предназначение и 43% климатично предназначение в НРПП.**

Държавите членки трябва да се съобразят с конкретните за страната препоръки на Европейския семестър

Комисията последователно препоръчва на страните от ЕС да приемат **мерки в подкрепа на ЕО.**

ЧЛЕН 26

относно прилагането на механизма на ЕС

Механизмът на ЕС има за цел да подкрепи трансгранични действия с добавена стойност на равнище Съюз. Допустимите дейности ще включват „дейности по програма LIFE“. **Механизмът на ЕС следва да подкрепи ЕО за разработване на съвместни иновативни услуги, обхващащи различни държави членки (например, електронно обслужване на едно гише или инструменти за увеличаване на потреблението на ВЕИ енергия за собствени нужди).**

Членовете от проекта на регламент, които са от значение за Енергийните Общности

ЧЛЕНОВЕ 35 И 76

относно Общата селскостопанска политика и местното развитие, ръководено от общността

От агроволтаиката до биопелетите, **енергийните общности могат да помогнат на земеделските стопани да разнообразят доходите си, да насърчават действията за климата и да изградят социално сближаване.** Те следва да бъдат подкрепяни като неразделна част от местното развитие, ръководено от общността, особено в селските райони.

ЧЛЕНОВЕ 74 И 75

Относно инициативи за териториално и местно сътрудничество и интегрирано териториално и градско развитие.

Енергийните общности могат да бъдат ключов инструмент за териториално развитие във всеки регион, в съответствие с целта на Слънчевата стратегия на ЕС за 1 енергийна общност на община с над 10 000 жители. Местните власти могат да си сътрудничат с организации, специализирани в областта на енергията на общностите, и да създадат услуги „едно гише“, за да помогнат на гражданите да се ориентират в енергийния преход чрез подход „отдолу нагоре“, основан на конкретния район.

ЧЛЕНОВЕ 80 И 82

относно Социалния климатичен фонд и синергиите с Фонда за модернизация

Днес в Европа има над 650 общински проекта за отопление и охлаждане, които осигуряват постоянна и чиста топлинна енергия на над 1,9 милиона граждани на ЕС. Социалният климатичен фонд и Фондът за модернизация следва да дадат приоритет на такива проекти, както и на обновяване на жилищата, които ги подкрепят.

ОБЩ ПРЕГЛЕД НА ЕНЕРГИЙНИЯ СЕКТОР В БЪЛГАРИЯ

РДНО Габрово е единствената официално регистрирана и действаща енергийна общност в България. (Няколко други са в процес на регистрация или започване на дейност).

80 тона/година

намалени емисии на парникови газове

100 kWp

капацитет на възобновяема енергия

73 членове

80,000 €

обща инвестиция

включително жители на Габрово, граждани от други части на България и шест юридически лица. Членовете са разнородна група, обединена от желанието да разработят иновативен подход за осигуряване на чиста енергия, да научат повече за сътрудничеството и да инвестират в производството на слънчева енергия.

